

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

ક્રિમિનલ અપીલ (અગેઈનસ્ટ કન્વિક્શન) નં. ૭૪૨/૨૦૧૪

વિથ

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૪૮૮/૨૦૧૪

મંજૂરી અને હસ્તાક્ષર માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી જી.બી. શાહ

૧	શું સ્થાનિક સમાચારપત્રોના પત્રકારોને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી આપી શકાય?	હા
૨	રિપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું માનનીય ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની અંતિમ નકલ જોવા માગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતના બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલા કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગેનો કાયદાનો કોઈ મહત્વનો પ્રશ્ન સમાવિષ્ટ છે?	ના

=====

સુરેશભાઈ મગનભાઈ વાઘેલા (તળપદા) ...અપીલકર્તા(ઓ)

વિરુદ્ધ

સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત ...સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

ક્રિ. અપીલ નં. ૭૪૨/૨૦૧૪ માં:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી શૈલેષ સી. શર્મા

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ તરફે એ.પી.પી. સુશ્રી રીટા ચંદારાણા

ક્રિ. અપીલ નં. ૧૪૮૮/૨૦૧૪ માં:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી આશિષ એમ. ડગલી

સામાવાળા(ઓ)/પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ તરફે એ.પી.પી. સુશ્રી રીટા ચંદારાણા

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તી શ્રી જી.બી. શાહ

તારીખ: ૦૫/૦૮/૨૦૧૬

કોમન સી.એ.વી. ચુકાદો

૧. આ અપીલોમાં સામાન્ય ચુકાદા અને હુકમને પડકારવામાં આવ્યા હોવાથી, તેની સાથે સુનાવણી કરવામાં આવી હતી અને આ કોમન ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા તેનો નિર્ણય લેવામાં આવી રહ્યો છે.

૨. હાલની અપીલો સેશન્સ કેસ નં. ૧૧૧/૨૦૧૩ માં નડિયાદના કસ્ટો એડિશનલ સેશન્સ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ

૦૭/૦૩/૨૦૧૪ ના ચુકાદા અને હુકમ સામે કરવામાં આવેલ છે, જેના દ્વારા, હાલના અપીલકર્તાઓ – મૂળ આરોપીઓને ઇન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦ (ટૂંકમાં, 'આઈ.પી.સી.') ની કલમ ૩૬૩ અને ૩૬૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. અહીંના અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી નં. ૧ ને પણ આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૭૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે દોષિત ઠેરવવામાં આવ્યા હતા. આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૬૩ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે, તેમને બે વર્ષની સાદી કેદ (એસઆઈ) અને પ્રત્યેકને રૂ. ૧,૦૦૦/- નો દંડ અને દંડ ચૂકવવામાં કસૂર કરવા બદલ વધુ ૧૦ દિવસની સાદી કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી અને આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૬૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે, બે વર્ષની સાદી કેદ અને પ્રત્યેકને રૂ. ૧,૦૦૦/- નો દંડ અને દંડ ચૂકવવામાં કસૂર કરવા બદલ વધુ ૧૦ દિવસની સાદી કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી. આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૭૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે, અહીંના અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી નં. ૧ ને સાત વર્ષની સાદી કેદ અને રૂ. ૨,૦૦૦/- નો દંડ અને દંડ ચૂકવવામાં કસૂર કરવા બદલ વધુ ૧૦ દિવસની સાદી કેદની સજા ફટકારવામાં આવી હતી. તમામ સજાઓ એકસાથે ચાલવાની હતી. તદનુસાર, આરોપી નં. ૨ દ્વારા ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૭૪૨/૨૦૧૪ દાખલ કરવામાં આવી છે જ્યારે આરોપી નં. ૧ દ્વારા દોષિત ઠેરવવા સામે ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૪૮૮/૨૦૧૪ દાખલ કરવામાં આવી છે. અનુકૂળતા ખાતર, પક્ષકારોને હવે પછી તેમના મૂળ દરજ્જા મુજબ ઉલ્લેખવામાં આવેલ છે.

૩. ફરિયાદપક્ષના કેસની ટૂંકી હકીકતો એવી છે કે તારીખ ૦૨/૦૨/૨૦૧૩ ના રોજ આશરે ૧૮:૦૦ કલાકે, આરોપીએ કથિત રીતે ફરિયાદીની આશરે ૧૫ વર્ષ અને ૦૪ મહિનાની ઉંમરની સગીર પુત્રીનું તેના કાયદેસરના વાલીપણામાંથી અપહરણ કર્યું, તેણીને ગેરકાયદેસર શારીરિક સંબંધ બાંધવા માટે મજબૂર કરવામાં આવશે અથવા લલચાવવામાં આવશે તે જાણતા હોવા છતાં ખોટી લાલચ આપી, તેણીને મોટરસાઈકલ પર બેસાડી અને ગામઃ મહુધા ખાતે આવેલા તળાવ પાસે લઈ ગયા અને ત્યારબાદ, ગામઃ સારસા ખાતે અને આરોપી નં. ૧ એ કથિત રીતે તેણીની સાથે વારંવાર બળાત્કાર ગુજાર્યો અને સદર ગુના માટે, આઈ.પી.સી. ની કલમો ૩૬૩, ૩૬૬ અને ૩૭૬ સાથે વંચાણે લેતા કલમ ૧૧૪ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે તેમની સામે ફરિયાદ દાખલ કરવામાં આવી હતી.

૩.૧ ફરિયાદના અનુસંધાનમાં, તપાસ હાથ ધરવામાં આવી હતી. તપાસ પછી, ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને કેસ સેશન્સ કોર્ટ દ્વારા ચલાવવાપાત્ર હોવાથી, તેને નડિયાદ ખાતેની સેશન્સ કોર્ટમાં કમિટ કરવામાં આવ્યો હતો. ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપીઓ સામે તહોમતનામું ઘડ્યું. આરોપીઓએ તહોમતનામા માટે દોષિત ન હોવાનું જણાવ્યું અને ઈન્સાફી કાર્યવાહી ચલાવવાની માંગ કરી. તેથી, ફરિયાદપક્ષે મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કર્યા. મૂળ આરોપી સામેનો આરોપ સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદપક્ષે નીચેના સાક્ષીઓની તપાસ કરી છે અને નીચેના દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કર્યા છે, જે નીચે મુજબ છે:

ક્રમ	નામ	આંક
મૌખિક પુરાવા		
૧	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ ડૉ. તૃપ્તિબેન ગુણવંતભાઈ પ્રજાપતિ	૧૬
૨	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ વિઠ્ઠલભાઈ મણીભાઈ ઠાકોર	૨૫
૩	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ ભોગ બનનાર	૨૭
૪	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૪ જશીબેન વિઠ્ઠલભાઈ ઠાકોર	૨૮
૫	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૫ જીતુભાઈ વિઠ્ઠલભાઈ ઠાકોર	૨૯
૬	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૬ ભરતભાઈ ચંદુભાઈ ઠાકોર	૩૦
૭	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૭ જશભાઈ અંબાલાલ પટેલ	૩૧
૮	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮ વિનોદભાઈ ચંદુભાઈ ઠાકોર	૩૨
૯	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૯ પિન્દુભાઈ મગનભાઈ ઠાકોર	૩૬

ક્રમ	નામ	આંક
૧૦	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૦ રસુલમિયાં ઇસામિયાં મલેક	૪૦
૧૧	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૧ અશોકભાઈ રમાભાઈ રોહિત	૪૨
૧૨	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૨ શૈલેષભાઈ હરમનભાઈ રાઠોડ	૪૩
૧૩	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૩ દિનેશભાઈ પ્રભાતભાઈ સોઢા	૪૫
૧૪	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૪ જાહીરહુસૈન અહેમદમિયાં મલેક	૪૬
૧૫	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૫ મનહરભાઈ ભાઈલાલભાઈ પટેલ	૫૦
૧૬	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૬ ધીરજકુમાર ચંદુલાલ પટેલ	૫૧
૧૭	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૭ ઉર્મિબેન કનૈયાલાલ પરમાર	૫૪
૧૮	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૮ ધ્રુવરાજસિંહ રાજેન્દ્રસિંહ	૫૭

ક્રમ	નામ	આંક
	ગોહિલ	
૧૯	ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૯ રાજુભાઈ ગંડાભાઈ દેસાઈ	૬૦
દસ્તાવે જી પુરાવા		
૧	ફરિયાદીની તારીખ ૦૩/૦૨/૨૦૧૩ ની ફરિયાદ	૨૬
૨	ગુનામાં વપરાયેલી મોટરસાઈકલ કબજે કર્યાનું પંચનામું	૪૧
૩	ફરિયાદીએ પહેરેલા કપડાંનું પંચનામું	૩૭
૪	ભોગ બનનારનું મેડિકલ સર્ટિફિકેટ	૧૮
૫	આરોપીનું મેડિકલ સર્ટિફિકેટ	૨૦
૬	રવાનગી નોંધ	૬૧
૭	મુદ્દામાલ અંગેની એફ.એસ.એલ. ની પહોંચ	૬૨
૮	એફ.એસ.એલ. નો પત્ર	૬૩

ક્રમ	નામ	આંક
૯	એફ.એસ.એલ. નો રિપોર્ટ	૬૪
૧૦	એફ.એસ.એલ. નો સેરોલોજીકલ રિપોર્ટ	૬૫
૧૧	ભોગ બનનારનો જન્મનો દાખલો	૫૨
૧૨	શાળા દ્વારા ભોગ બનનારની તરફેણમાં જારી કરાયેલ જન્મનો દાખલો	૫૫
૧૩	જન્મ-મરણ નોંધણી રજિસ્ટરના ઉતારાની નકલ	૫૩

૩.૨ ઇન્સાફી કાર્યવાહીના અંતે, કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ (ટૂંકમાં, 'સદર કોડ') ની કલમ ૩૧૩ હેઠળ આરોપીઓના વિશેષ નિવેદનો નોંધવામાં આવ્યા હતા જેમાં તેઓએ રેકૉર્ડ પર આવતા પુરાવાઓનો ઇનકાર કર્યો હતો અને જણાવ્યું હતું કે તેમની સામે ખોટો કેસ દાખલ કરવામાં આવ્યો છે. આમ, ઉપરોક્ત ઉદ્દેશિત વિશેષ નિવેદનો નોંધ્યા પછી અને ફરિયાદપક્ષ અને બચાવપક્ષ તરફથી દલીલો સાંભળ્યા પછી, વિજ્ઞાન સેશન્સ જજ વાદગ્રસ્ત

ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા ઉપરોક્ત નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા હતા, જેના કારણે હાલની અપીલો દાખલ કરવામાં આવી છે.

૪. ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૭૪૨/૨૦૧૪ માં અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી નં. ૨ તરફે વકીલ શ્રી શૈલેષ સી. શર્મા અને ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૧૪૮૮/૨૦૧૪ માં અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રી આશિષ એમ. ડગલી અને સામાવાળા – રાજ્ય તરફે એ.પી.પી. સુશ્રી રીટા ચંદારાણાને સાંભળ્યા.

૪.૧ અહીંના અપીલકર્તાઓ – મૂળ આરોપીઓ તરફે વકીલોએ રજૂઆત કરી છે કે સેશન્સ કોર્ટનો ચુકાદો અને હુકમ કાયદાની જોગવાઈઓ વિરુદ્ધ છે; સેશન્સ કોર્ટે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલા પુરાવાઓને યોગ્ય રીતે ધ્યાનમાં લીધા નથી અને કાયદાની જોગવાઈઓને જ જોતાં, એ સાબિત થાય છે કે ફરિયાદપક્ષ આરોપીઓ સામે કથિત ગુનાના સંપૂર્ણ તત્વો સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો છે અને તેના દ્વારા, વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે આવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં ભૂલ કરી છે. તેઓએ કોર્ટને રેકૉર્ડ પરના મૌખિક તેમજ સંપૂર્ણ દસ્તાવેજી પુરાવાઓમાંથી પસાર કરી.

૪.૨ જ્યાં સુધી આરોપી નં. ૧ નો સંબંધ છે, વકીલ શ્રી ડગલીએ કોર્ટનું ધ્યાન આંક ૨૫ પરના ફરિયાદીની જુલાની તરફ દોરતા રજૂઆત કરી કે સરતપાસમાં કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ફરિયાદીએ એક પાનની

દુકાનના માલિકના નિવેદન પર ફરિયાદ દાખલ કરી હતી અને તેને કથિત બનાવ અને આરોપી દ્વારા ભજવવામાં આવેલી ભૂમિકા અંગે કોઈ વ્યક્તિગત જાણકારી ન હતી અને તપાસ દરમિયાન સદર પાનની દુકાનના માલિકનું નિવેદન નોંધવામાં આવ્યું ન હતું કે ઇન્સાફી કાર્યવાહી દરમિયાન સાક્ષી તરીકે તેની તપાસ કરવામાં આવી ન હતી.

૪.૩ શ્રી ડગલીએ વધુમાં રજૂઆત કરી કે હાલના કેસમાં, વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે એ ઠરાવવામાં ભૌતિક ભૂલ કરી છે કે કથિત બનાવના સમયે ભોગ બનનાર સગીર હતી, તેમ છતાં રેકૉર્ડ પર એ હકીકતને સાબિત કરવા માટે પૂરતા પુરાવા છે કે કથિત બનાવના સમયે ભોગ બનનારની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી વધુ હતી. આ અંગે, તેમણે કોર્ટનું ધ્યાન આંક ૨૫ પર નોંધાયેલ ફરિયાદી – ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ વિઠ્ઠલભાઈ મણીભાઈ ઠાકોરની જુબાની, વધુ ખાસ કરીને ઉલટતપાસ તરફ દોર્યું અને રજૂઆત કરી કે ફરિયાદીના લગ્ન ૧૮ વર્ષની ઉંમરે થયા હતા અને તેમણે સ્પષ્ટપણે સ્વીકાર્યું છે કે જુબાની નોંધતી વખતે તેમની ઉંમર ૪૫ વર્ષની છે અને તેમના મોટા પુત્ર, જીતુનો જન્મ તેમના લગ્નના બે વર્ષ પછી થયો હતો, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૫ જીતુભાઈ વિઠ્ઠલભાઈ ઠાકોરે તેમની ઉંમર ૨૧ વર્ષ દર્શાવી છે અને ભોગ બનનાર જીતુભાઈ કરતા ચાર વર્ષ નાની હતી અને તે મુજબ, કોઈપણ સંજોગોમાં, જ્યારે કથિત બનાવ બન્યો ત્યારે ભોગ બનનારની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી વધુ હતી અને આ હકીકતને સાચા પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાનમાં લેવામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ નિષ્ફળ ગયા છે. વધુમાં, તેમણે રજૂઆત કરી કે

ભોગ બનનારની જન્મ તારીખ અંગે પુરાવામાં ભૌતિક વિરોધાભાસ છે કારણ કે તેમની જુબાનીમાં, ફરિયાદીએ સ્વીકાર્યું છે કે ભોગ બનનારના જન્મના બે વર્ષ પછી, તેમને બીજી બાળકી જન્મી હતી, જે તેના જન્મના ટૂંકા સમયમાં મૃત્યુ પામી હતી અને આંક પર પર રજૂ કરાયેલ ભોગ બનનારના કહેવાતા જન્મના દાખલાને જોતાં, તેમાં બાળકના નામનો ઉલ્લેખ નથી અને ફરિયાદીએ સંભવતઃ તેની અન્ય બાળકી કે જે ટૂંક સમયમાં મૃત્યુ પામી હતી તેનો જન્મનો દાખલો રજૂ કર્યો છે, અને દરેક જગ્યાએ તે ભોગ બનનારનો હોવાનું દર્શાવ્યું છે. વધુમાં, ભોગ બનનારની ઉંમર નક્કી કરવા માટે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા કોઈ ઓસિફિકેશન ટેસ્ટ કરવામાં આવ્યો ન હતો. આરોપી નં. ૧ ના વકીલે રજૂઆત કરી કે, આમ, ફરિયાદીની ઉંમર, ભોગ બનનારના ભાઈ ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૫ જીતુની ઉંમર, જેણે પોતાની ઉંમર ૨૧ વર્ષ દર્શાવી હતી અને તેના સદર ભાઈ જીતુના જન્મના ચાર વર્ષ પછી ભોગ બનનારના જન્મની હકીકત સાથે ભોગ બનનારના જન્મના બે વર્ષ પછી અન્ય બાળકીના જન્મની હકીકત કે જે પાછળથી મૃત્યુ પામી હતી, તે જોતાં ભોગ બનનારની ઉંમર કથિત બનાવના સમયે ૧૬ વર્ષથી વધુ હોવાનું સરળતાથી કહી શકાય છે અને વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે આ પાસાઓને સાચા અને યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાનમાં ન લઈને ભૂલ કરી છે અને ખોટી રીતે ઠરાવ્યું છે કે કથિત બનાવ સમયે ભોગ બનનાર સગીર હતી.

૪.૩ આરોપી નં. ૧ ના વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી કે આંક ૨૭ પરની ભોગ બનનારની જુબાની મુજબ, બનાવ ગામઃ ખંભોળજ ખાતે બન્યો હતો, જોકે,

સદર સ્થળનું કોઈ પંચનામું કરવામાં આવ્યું ન હતું. વધુમાં, ભોગ બનનારની જુબાનીનું વધુ અવલોકન દર્શાવે છે કે બનાવ દરમિયાન તેના અન્ડરગારમેન્ટ્સ ગંદા થઈ ગયા હતા, જોકે, પૃથ્થકરણ પર તેના પર કોઈ વીર્યના નિશાન જોવા મળ્યા ન હતા અને સદર હકીકતને આંક ૧૬ પરની ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ ડૉ. તૃપ્તિબેન ગુણવંતભાઈ પ્રજાપતિની જુબાની દ્વારા સમર્થન મળે છે, જેમણે તેમની ઉલટતપાસમાં સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે ભોગ બનનારના કપડાં પર વીર્યના કોઈ નિશાન જોવા મળ્યા ન હતા. આરોપી નં. ૧ ના વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી કે જો તપાસ અધિકારી એટલે કે આંક ૬૦ પરના ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૯ રાજુભાઈ ગંડાભાઈ દેસાઈની જુબાની ધ્યાનમાં લેવામાં આવે, તો તેમણે તેમની ઉલટતપાસમાં સ્પષ્ટપણે જુબાની આપી છે કે ભોગ બનનાર અથવા આરોપીના કબજે કરાયેલા કપડાંમાંથી લોહીના ડાઘ કે વીર્યના નિશાન જોવા મળ્યા ન હતા. વધુમાં, આંક ૬૪ પર સાયન્ટિફિક ઓફિસર દ્વારા તૈયાર કરાયેલ એફ.એસ.એલ. રિપોર્ટ્સ તેમજ આંક ૬૫ પર સાયન્ટિફિક ઓફિસર દ્વારા તૈયાર કરાયેલ સેરોલોજીકલ રિપોર્ટ એ ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપ્યું નથી અને એવું કંઈ પણ મળ્યું નથી જે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૭૬ ના તત્વોને આકર્ષિત કરતું હોય.

૪.૪ આરોપી નં. ૧ ના વકીલે એવી પણ રજૂઆત કરી છે કે મોટાભાગના ફરિયાદપક્ષના સાક્ષીઓ હિત ધરાવતા સાક્ષીઓ છે, જેમનો પુરાવો સાંભળેલી વાતનો પુરાવો છે કારણ કે તેઓને કથિત બનાવ વિશે કોઈ વ્યક્તિગત જાણકારી

ન હતી અને ઉપલબ્ધ હોવા છતાં, ફરિયાદપક્ષે કોઈ તટસ્થ સાક્ષીની તપાસ કરી નથી. તેમણે રજૂઆત કરી કે આ તમામ પાસાઓને સંપૂર્ણ રીતે ધ્યાનમાં લેતા અને ફરિયાદપક્ષના કેસમાં ભૌતિક વિરોધાભાસ અને તપાસમાં ક્ષતિઓ, ભોગ બનનારની ઉંમરમાં વિરોધાભાસને ધ્યાનમાં રાખીને, વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૭૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે આરોપી નં. ૧ ને દોષિત ઠેરવવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે કારણ કે સદર ગુનાના કોઈ તત્વો સાબિત થયા નથી અને આઈ.પી.સી. ની કલમો ૩૬૩ અને ૩૬૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે પણ, કારણ કે ફરિયાદપક્ષ કોઈપણ વાજબી શંકા વિના આરોપી સામેનો કેસ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો છે.

જ.પ તેમની રજૂઆતોના સમર્થનમાં, આરોપી નં. ૧ ના વકીલ શ્રી ડગલીએ નીચેના ચુકાદાઓ પર આધાર રાખ્યો છે:

જ.પ.૧ સ્ટેટ ઓફ મધ્ય પ્રદેશ વિ. મુન્ના ઉર્ફે શંભૂનાથ, (૨૦૧૬) ૧ એસ.સી.સી. ૬૯૬ માં નોંધાયેલ, વધુ ખાસ કરીને ફકરા ૮, ૯ અને ૧૦, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૮. તેનો કેસ સાબિત કરવા માટે, ફરિયાદપક્ષે શાળાના પ્રમાણપત્ર, ભોગ બનનારની તબીબી તપાસ કરનાર ડૉક્ટરનો અભિપ્રાય, બોન ઓસિફિકેશન ટેસ્ટ સહિતના પુરાવા રજૂ કર્યા, પરંતુ હાઈકોર્ટે ઠરાવ્યું કે તેમાંથી કોઈ પણ ફરિયાદપક્ષનો કેસ સાબિત કરી શક્યું નથી.

ફરિયાદપક્ષે ભોગ બનનારનું શાળાનું પ્રમાણપત્ર રજૂ કર્યું અને બાબુ મનમોહનદાસ હિતકારિણી ગર્લ્સ હાઇર સેકન્ડરી સ્કૂલ, દીક્ષિતપુરા ના આચાર્ય (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) ની તપાસ કરી, જ્યાં ભોગ બનનારે દ્વિમા ધોરણમાં અભ્યાસ કર્યો હતો. તેમની ઉલટતપાસમાં, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ એ જણાવ્યું કે પ્રવેશ સમયે ભોગ બનનારની ઉંમર નોંધવામાં આવી હતી પરંતુ તેમના ઘોષણાપત્રમાં કઈ જન્મ તારીખનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હશે તે હકીકત વિશે તેમને કોઈ જાણકારી ન હતી. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮ (ડૉ. નિશા સાહુ) ની સરતપાસ ફરિયાદપક્ષની વાર્તાને સમર્થન આપતી નથી. તેમના મતે, છોકરી ૧૪ વર્ષની ઉંમરે પહોંચી શકી ન હોત, પરંતુ આગળ તેમની સરતપાસ અને ઉલટતપાસમાં, તેમણે જણાવ્યું કે તેઓ વર્તમાન શારીરિક સંબંધ વિશે અભિપ્રાય આપી શકે નહીં. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮ ના અન્ય તારણો માત્ર અભિપ્રાયો છે અને આરોપીનો દોષ સાબિત કરવા માટે તેના પર સંપૂર્ણપણે આધાર રાખી શકાય નહીં. (ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે)

૯. ઓસિફિકેશન ટેસ્ટના એક્સ-રે રિપોર્ટ પરથી, ડૉક્ટરે અભિપ્રાય આપ્યો કે ભોગ બનનારની ઉંમર ૧૪ વર્ષથી વધુ હોઈ શકે નહીં. જોકે, ડૉક્ટરની ક્યારેય તપાસ કરવામાં આવી ન હોવાથી, એક્સ-રે રિપોર્ટ ભોગ બનનારની ઉંમર સાબિત કરવા માટે પૂરતો નથી. ભોગ બનનારની ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૫ તરીકે તપાસ કરવામાં આવી હતી પરંતુ ફરિયાદપક્ષ ભોગ બનનારને તેની ઉંમર અંગે પ્રશ્ન પૂછવામાં નિષ્ફળ રહ્યો હતો, તેથી ઉંમરના મુદ્દા અંગે તેની પાસેથી કોઈ હકીકત મેળવી શકાઈ નથી. ભોગ બનનારની માતા ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૬ માલતી દેવીની તપાસ કરવામાં આવી જ્યાં તેણીએ ભોગ બનનારની ઉંમર ૧૩ વર્ષ જણાવી હતી. જોકે, તેણીની ઉલટતપાસમાં, તેણીએ જણાવ્યું કે તેના લગ્ન આશરે ૨૦ વર્ષ પહેલાં થયા હતા અને તેના લગ્નના બે વર્ષ પછી મોટી પુત્રી (સુનીતા) નો જન્મ થયો હતો, અને ૨-૩ વર્ષ પછી ભોગ બનનારનો જન્મ થયો હતો. એનો અર્થ એ કે બનાવ સમયે ભોગ બનનારની ઉંમર આશરે ૧૫-૧૬ વર્ષની હતી. પરંતુ ભોગ બનનારની ચોક્કસ ઉંમર વિશે કોઈપણ નિષ્કર્ષ પર આવવા માટે

આ પૂરતું નથી. એવું જણાય છે કે છોકરીની ઉંમર સાબિત કરવા માટે ઓસિફિકેશન ટેસ્ટનો એક્સ-રે રિપોર્ટ પૂરતો નથી. વધુમાં, ભોગ બનનારની માતા પણ ભોગ બનનારની ચોક્કસ ઉંમર જણાવવામાં સક્ષમ ન હતી. ફરિયાદપક્ષ દ્વારા ભોગ બનનારને પણ તેની ઉંમર વિશે કોઈ પ્રશ્ન પૂછવામાં આવ્યો ન હતો. આ તમામ હકીકતોને ધ્યાનમાં લેતા, હાઈકોર્ટ યોગ્ય રીતે એવા નિષ્કર્ષ પર આવી હતી કે ફરિયાદપક્ષ વાજબી શંકા વિના સાબિત કરવામાં સંપૂર્ણપણે નિષ્ફળ રહ્યો છે કે બનાવ સમયે છોકરીની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી ઓછી હતી. તેથી, હાઈકોર્ટે એવું અનુમાન કર્યું કે છોકરીની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી વધુ હતી અને તે તેની સંમતિ આપવા માટે સક્ષમ હતી.

૧૦. આ કોર્ટે બિરાદ મલ સિંઘવી વિ. આનંદ પુરોહિત ના કેસમાં, ઠરાવ્યું છે: (એસ.સી.સી. પેજ ૬૨૦, ફકરો ૧૭)

"૧૭. ...વિદ્યાર્થીના રજિસ્ટર અને માધ્યમિક શાળાની પરીક્ષામાં રહેલી જન્મ તારીખ સંબંધિત એન્ટ્રીઓનું કોઈ સાબિતી મૂલ્ય નથી, કારણ કે શાળાના રેકૉર્ડમાં જેની

માહિતી પર ઉપરોક્ત ઉમેદવારોની જન્મ તારીખોનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો હતો તે કોઈ પણ વ્યક્તિની તપાસ કરવામાં આવી ન હતી." (ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે)

જ.પ.ર નરેન્દ્ર કુમાર વિ. સ્ટેટ (એનસીટી ઓફ દિલ્હી), એ.આઈ.આર. ૨૦૧૨ એસ.સી. ૨૨૮૧ માં નોંધાયેલ, વધુ ખાસ કરીને ફકરા ૧૫ નો ખંડ (vii) અને (xii), જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"(vii) તબીબી પુરાવા હકારાત્મક રીતે ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપતા નથી કારણ કે ડૉ. નિશા (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૯) એ જુબાની આપી હતી કે તેની હાલત અને ફાટેલા કપડાં જોઈને એવું કહી શકાય કે ભોગ બનનાર પર બળાત્કાર ગુજારવામાં આવ્યો હોઈ શકે. XXX (xii) તારીખ ૬.૫.૧૯૯૯ નો એફ.એસ.એલ. રિપોર્ટ દર્શાવે છે કે ભોગ બનનારના કુર્તા/સલવાર પર લોહીના ડાઘ/વીર્ય એબી (AB) બ્લડ ગ્રુપના હતા જોકે અપીલકર્તાનું બ્લડ ગ્રુપ "ઓ"(+) ("O"(+)) છે અને આમ, એફ.એસ.એલ. રિપોર્ટ ફરિયાદપક્ષના કેસને સમર્થન આપતો નથી."

જ.પ.૩ અલામેડલુ અને અન્ય વિ. સ્ટેટ, ઇન્સ્પેક્ટર ઓફ પોલીસ દ્વારા રજૂ, (૨૦૧૧) ૨ એસ.સી.સી. ૩૮૫ માં નોંધાયેલ, વધુ ખાસ કરીને ફકરા ૪૭ અને ૪૮, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૪૭. અમારો અભિપ્રાય છે કે, આ કેસની હકીકતોમાં, ટ્રાન્સફર સર્ટિફિકેટના આધારે છોકરીની ઉંમર નક્કી કરી શકાઈ ન હોત. ટ્રાન્સફર સર્ટિફિકેટમાં નોંધાયેલ જન્મ તારીખની સચોટતાની ખાતરી કરવા માટે કોઈ વિશ્વસનીય પુરાવા ન હતા. નિષ્ણાતોના પુરાવા છોકરી પુખ્ત હોવાની શક્યતાને નકારી કાઢતા નથી. અમારા મતે, ફરિયાદપક્ષ એ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો છે કે સંબંધિત તારીખે છોકરી સગીર હતી.

૪૮. અમે વધુમાં નોંધી શકીએ છીએ કે એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૩૫ ના સંદર્ભમાં પણ, જાહેર દસ્તાવેજને સિવિલ તેમજ ફોજદારી કાર્યવાહીમાં સમાન માપદંડ લાગુ કરીને ચકાસવો જોઈએ. આ સંદર્ભમાં, રવિન્દર સિંહ ગોરખી વિ. સ્ટેટ ઓફ યુ.પી. માં આ કોર્ટ દ્વારા કરવામાં આવેલા અવલોકનોની નોંધ લેવી યોગ્ય રહેશે, જેણે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું હતું: (એસ.સી.સી. પેજ ૫૯૫, ફકરો ૮) "

૩૮. શાળાના રજિસ્ટરમાં અથવા અન્યથા નોંધાયેલ વ્યક્તિની ઉંમરનો ઉપયોગ વિવિધ હેતુઓ માટે થઈ શકે છે, એટલે કે, પ્રવેશ મેળવવા માટે; નિમણૂક મેળવવા માટે; ચૂંટણી લડવા માટે; લગ્નની નોંધણી માટે; સીલિંગ કાયદાઓ હેઠળ અલગ યુનિટ મેળવવા માટે; અને સિવિલ ફોરમ સમક્ષ દાવો કરવાના હેતુ માટે પણ દા.ત. વાલી દ્વારા કાયદાની અદાલતમાં રજૂઆત કરવાની આવશ્યકતા અથવા જ્યાં એ આધાર પર દાવો દાખલ કરવામાં આવે છે કે વાદી સગીર હોવાને કારણે તેમાં તેને યોગ્ય રીતે રજૂ કરવામાં આવ્યો ન હતો અથવા તેના વતી કરવામાં આવેલ કોઈપણ લેવડદેવડ રદબાતલ હતી કારણ કે તે સગીર હતો. કાયદાની અદાલતે વિવાદના પક્ષકારની ઉંમર નક્કી કરવાના હેતુ માટે, એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૩૫ ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને સમાન માપદંડ લાગુ કરવો પડશે. અપહરણ અથવા બળાત્કાર અથવા સમાન ગુનાના કેસમાં આરોપીના કિસ્સામાં કોઈ અલગ માપદંડ લાગુ કરી શકાય નહીં, જ્યાં ભોગ બનનાર અથવા ફરિયાદીએ આરોપી સાથે સંમતિ આપી હોય, જો શાળા દ્વારા

જાળવવામાં આવતા રજિસ્ટરમાં કરવામાં આવેલી એન્ટ્રીઓના આધારે, દોષિત ઠરાવતો ચુકાદો નોંધવામાં આવે, તો આરોપીને બંધારણ ના અનુચ્છેદ ૨૧ હેઠળના તેના બંધારણીય અધિકારથી વંચિત કરવામાં આવશે, કારણ કે તે કિસ્સામાં આરોપીને અન્યાયી રીતે દોષિત ઠેરવવામાં આવી શકે છે." (ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે)

જ.પ.જ મો. અલી ઉર્ફે ગુક્ટુ વિ. સ્ટેટ ઓફ યુ.પી., ૨૦૧૫ ક્રિ.એલ.જે. ૧૯૬૭ માં નોંધાયેલ, વધુ ખાસ કરીને ફકરો ૨૧, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૨૧. એ નોંધવું જોઈએ કે, જો ભોગ બનનારની એકમાત્ર જુબાની નિર્વિવાદ અને દોષરહિત હોય, તો તેના આધારે દોષિત ઠરાવી શકાય છે એમાં કોઈ શંકા હોઈ શકે નહીં. હાથ પર રહેલા કેસમાં, વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ તેમજ હાઈકોર્ટે સાક્ષીની જુબાનીની સ્વીકૃતિ અને વિશ્વસનીયતાની હકિકતની મૂલવણી કર્યા વિના આ સિદ્ધાંત સાથે પોતાને સમજાવ્યા છે. હકીકતમાં, એ કહેવું અયોગ્ય રહેશે નહીં કે વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં જે પણ વિશ્લેષણ કરવામાં આવ્યું છે, તે માત્ર અભિગમની અયોગ્યતા દર્શાવે છે. ભોગ બનનારે જુબાની આપી છે કે તેણીને એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ લઈ જવામાં

આવી હતી અને લગભગ બે મહિના સુધી વિવિધ ઘરોમાં રહી હતી. તેણી દ્વારા આપવામાં આવેલ એકમાત્ર ખુલાસો એ છે કે તેણીને આરોપી વ્યક્તિઓ દ્વારા ધમકાવવામાં આવી હતી. તેણીની જુબાનીમાં એવું નથી કે તેણી એક જગ્યાએ કેદ હતી. હકીકતમાં, રેકૉર્ડ પરની સામગ્રી પરથી એ વાત સામે આવી છે કે તેણીએ એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ મુસાફરી કરી હતી અને તેણી પર ઘણી વખત બળાટકાર ગુજારવામાં આવ્યો હતો. આ સંજોગોમાં, તબીબી પુરાવાઓનું મહત્વ વધી જાય છે, કારણ કે તપાસ કરનાર ડૉક્ટરે સ્પષ્ટપણે જુબાની આપી છે કે ગુપ્ત ભાગો પર કોઈ ઈજાઓ નથી. એફઆઈઆરમાં વિલંબ, સાક્ષીઓની તપાસ ન કરવી, ભોગ બનનારની જુબાની, સંકળાયેલા સંજોગો અને તબીબી પુરાવા, ભોગ બનનારની જુબાનીને આત્મવિશ્વાસ પ્રેરિત કરવા માટે એટલી સ્વાભાવિક અને સત્યવાદી ગણવા પર શંકાની નિશાની છોડી દે છે. નિશ્ચિતતા સાથે કહી શકાય કે ભોગ બનનારના પુરાવા એવી ગુણવત્તાના નથી કે જેના પર આધાર રાખી શકાય. સાચું છે કે, કાયદાનું વ્યાકરણ મંજૂરી આપે છે કે ભોગ બનનારની જુબાની

ભૌતિક વિગતો વિના કોઈ પણ સમર્થન વિના સ્વીકારી શકાય છે, કારણ કે તેણીને ઈજાગ્રસ્ત સાક્ષી કરતા ઉચ્ચ સ્થાન પર મૂકવી પડે છે, પરંતુ, જ્યારે કોર્ટ, પુરાવાની ઝીણવટભરી ચકાસણી પર ભોગ બનનારના સંસ્કરણને સ્વીકારવું મુશ્કેલ માને છે, કારણ કે તે નિર્દોષ નથી, ત્યારે આવા પ્રત્યક્ષ અથવા સાંયોગિક પુરાવાની શોધ કરવાની આવશ્યકતા છે જે તેણીની જુબાનીને ખાતરી આપશે. જેમ કે વર્તમાન કેસ દર્શાવશે, તેણીની જુબાની વિશ્વાસ પ્રેરિત કરતી નથી, અને સાંયોગિક પુરાવા તેને દૂરથી પણ કોઈ સમર્થન આપતા નથી. બંનેની ગેરહાજરીમાં, અમને એવું ઠરાવવાની ફરજ પડે છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે કથિત ગુનાઓ માટે આરોપી-અપીલકર્તાઓને ભૂલથી દોષિત ઠેરવ્યા છે અને હાઇકોર્ટે રેકૉર્ડ પરની સામગ્રીની ફરીથી હકિકતની મૂલવણી કર્યા વિના, તેને મંજૂરીની મહોર મારીને ભૂલ કરી છે."

જ.પ.પ સુનીલ વિ. સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા, એ.આઈ.આર. ૨૦૧૦ એસ.સી. ૩૯૨ માં નોંધાયેલ, વધુ ખાસ કરીને ફકરા ૩૧ થી ૩૩, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૩૧. ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ શાળા છોક્યાનું પ્રમાણપત્ર પણ ૧૨.૯.૧૯૯૬ ના રોજ

મેળવવામાં આવ્યું હતું, જે બનાવના છ દિવસ પછી અને અપીલકર્તાની ધરપકડના ત્રણ દિવસ પછીનું હતું. સદર પ્રમાણપત્ર મુજબ પણ, તે સત્રની મધ્યમાં શાળામાં જોડાઈ અને સત્રની મધ્યમાં શાળા છોડી દીધી. શાળામાં ૧૦૦ દિવસની હાજરી પણ વિશ્વસનીય નથી.

૩૨. ભોગ બનનારને તેના ભાઈ અશોક કુમાર દ્વારા શાળામાં દાખલ કરવામાં આવી હતી. સદર અશોક કુમારની તપાસ કરવામાં આવી ન હતી. કથિત શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર જેના આધારે શાળામાં ઉંમર દાખલ કરવામાં આવી હતી તે રજૂ કરવામાં આવ્યું ન હતું.

૩૩. બિશન, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૮, ભોગ બનનારના પિતા પણ ભોગ બનનારની સાચી જન્મ તારીખ આપી શક્યા નથી. તેમના નિવેદનમાં તેમણે સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું હતું કે તેઓ કોઈપણ આધાર અથવા રેકૉર્ડ વિના અંદાજિત તારીખ આપી રહ્યા છે. ફોજદારી કેસમાં, અપીલકર્તાને દોષિત ઠરાવવાનો આધાર એવી અંદાજિત તારીખ પર ન હોઈ શકે કે જેને કોઈ રેકૉર્ડ દ્વારા સમર્થન મળતું નથી. અંદાજિત તારીખના આધારે

દોષિત ઠરાવવું તદ્દન અસુરક્ષિત રહેશે." (ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે)

જ.પ.૬ મુસાઉદ્દીન અહેમદ વિ. સ્ટેટ ઓફ આસામ, (૨૦૦૯) ૧૪ એસ.સી.સી. ૫૪૧ માં નોંધાયેલ, વધુ ખાસ કરીને ફકરા ૧૦ અને ૧૧, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૧૦. જ્યાં સુધી ભોગ બનનારની ઉંમરના પ્રશ્નનો સંબંધ છે, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ ડૉ. પ્રતાપ સી.એચ. શર્મા જેમણે તેણીની તપાસ કરી હતી, તેમણે અભિપ્રાય આપ્યો કે તેણીની ઉંમર ૧૮ વર્ષ હતી. ભોગ બનનારના જણાવ્યા મુજબ બનાવ સમયે તેની ઉંમર માત્ર ૧૩ વર્ષ હતી. ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ અબ્દુલ હૈ લશ્કર, બાતમીદારે, જુબાની આપી કે ભોગ બનનારની ઉંમર ૧૩/૧૪ વર્ષ હતી. જોકે, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ શ્રીમતી હસ્મત આરા બેગમે આ મુદ્દે મૌન સેવ્યું હતું. રેકૉર્ડ પર એવું દર્શાવવા માટે કંઈ નથી કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ અબ્દુલ હૈ લશ્કરે કયા આધારે તેની ઉંમર આપી હતી. તે ખૂબ જ અસ્વાભાવિક લાગે છે કારણ કે ભોગ બનનારના પરિવારનો કોઈ સભ્ય દ્રશ્યમાં આવતો નથી. તેના માતાપિતા અથવા તેમાંથી કોઈપણ અથવા

પરિવારના અન્ય કોઈપણ સભ્ય તેણીની ઉંમરના મુદ્દે
સૌથી વિશ્વસનીય અને કુદરતી સાક્ષી હોઈ શકે છે.
ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ અબ્દુલ હૈ લશ્કરે, તેમની
સરતપાસમાં નીચે મુજબ જણાવ્યું:

"પછીથી છોકરીની માતા આવી અને તેને લઈ ગઈ. હાલમાં તે તેના
માતા-પિતા સાથે રહે છે."

આમ, એવું માની શકાય નહીં કે ભોગ બનનારના માતાપિતા અથવા
પરિવારના અન્ય સભ્યો ન હતા. ફરિયાદપક્ષે તેને શ્રેષ્ઠ રીતે જાણીતા
કારણોસર તેના નોકરીદાતા ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ અબ્દુલ હૈ
લશ્કર અને તેમની પત્ની ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ હસ્મત આરા
બેગમની તપાસ કરી પરંતુ ઉંમરના મુદ્દે તેના પરિવારના કોઈ સભ્યની
તપાસ કરી ન હતી.

૧૧. પક્ષકારની ફરજ છે કે તે તેના કબજામાં રહેલા શ્રેષ્ઠ પુરાવા રજૂ
કરે જે વિવાદિત મુદ્દા પર પ્રકાશ પાડી શકે અને જો આવા ભૌતિક
પુરાવા છુપાવવામાં આવે, તો કોર્ટ એવિડન્સ એક્ટ, ૧૮૭૨ ની કલમ
૧૧૪, ઢ્રષ્ટાંત (જી) હેઠળ પ્રતિકૂળ અનુમાન દોરી શકે છે, તેમ છતાં
સાબિતીનો ભાર આવા પક્ષકાર પર ન હતો અને તેને સદર પુરાવા રજૂ

કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું ન હતું (જુઓ ગોપાલ કૃષ્ણજી કેતકર વિ.

મોહમ્મદ હાજી લતીફ)." (ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે)

જ.પ.૭ ધ સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત વિ. જીવલાલ છોટાલાલ પટેલ, ૧૯૮૫
જી.એલ.એચ. ૩૮૮ માં નોંધાયેલ, વધુ ખાસ કરીને ફકરો ૬, જે નીચે મુજબ
વંચાય છે:

"૬. ફોજદારી ઇન્સાફી કાર્યવાહીમાં ઉંમર સાબિત
કરવાના હેતુ માટે શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર નકામું છે.
આ તપાસ એજન્સીએ આજથી જ નહીં, પરંતુ જો
તેઓએ આ કોર્ટના અન્ય ચુકાદાઓ વાંચ્યા હોત અને
જો તેઓએ ઉંમરના સંદર્ભમાં તપાસની પદ્ધતિના
સંદર્ભમાં કોઈપણ સેશન્સ જજના ચુકાદાઓ વાંચ્યા
હોત તો તેઓ શીખી શક્યા હોત કે ઉંમર કેવી રીતે
સાબિત કરવી જરૂરી છે. પરંતુ અમને સ્પષ્ટપણે જણાય
છે અને અમે નોંધીએ છીએ કે આ ચોક્કસ કેસમાં અમને
સ્પષ્ટપણે જણાય છે કે સુશીલાની ઉંમર કેટલી હતી તે
શોધવા અને તપાસ કરવા માટે તેઓએ કંઈ કર્યું નથી.
આંક ૧૯ પર રજૂ કરાયેલ શાળાનું પ્રમાણપત્ર અને જો
તપાસ એજન્સીએ કોલમ નં. ૬ માંથી તે પ્રમાણપત્ર
વાંચવાની તસ્દી લીધી હોત તો તેમને જાણ થઈ હોત કે

છોકરીને તે શાળામાં પ્રથમ વખત પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો ન હતો પરંતુ તે કોઈ અન્ય શાળામાંથી તે શાળામાં આવી હતી અને તે પ્રમાણપત્રમાં જે જન્મ તારીખ જોવા મળી હતી જે આ શાળામાં પ્રવેશ મેળવવાના હેતુ માટે લાવવામાં આવી હતી તે જન્મ તારીખ નોંધવામાં આવી હતી. તપાસ એજન્સીએ એ શોધવું આવશ્યક છે કે તેણીને પ્રથમ કઈ શાળામાં પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો હતો. આ જરૂરી છે કારણ કે બોમ્બે પ્રાઈમરી એજ્યુકેશન એક્ટ અને તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો હેઠળ વાલી માટે બાળકને પ્રવેશ અપાવતી વખતે ચોક્કસ જન્મ તારીખ જણાવવી ફરજિયાત છે અને તે સમયે, શાળાના સત્તાવાળાઓને ચોક્કસ તારીખ કેવી રીતે આપવામાં આવી છે તેના પુરાવા જ રજૂ કરવા નહીં પરંતુ સદર અધિનિયમ અને નિયમો હેઠળ શાળામાં એક નિવેદન પણ દાખલ કરવામાં આવે છે અને તે નિવેદન પરથી તપાસ એજન્સી તે વ્યક્તિનું નામ જાણી શકશે જેણે બાળકને શાળામાં પ્રવેશ અપાવ્યો હતો. તે વ્યક્તિની કોર્ટમાં તપાસ કરવી જરૂરી છે અને તે નિવેદન સાબિત કરવું જરૂરી છે અને તે

વ્યક્તિ સાબિત કરશે કે ચોક્કસ તારીખે જ્યારે તે બાળકને પ્રવેશ અપાવવા માટે શાળાના સત્તાવાળાઓ પાસે ગયો હતો, ત્યારે તેણે કોઈ ચોક્કસ સ્ત્રોત પરથી જન્મ તારીખ આપી હતી. પરંતુ સત્ય જાણવા માટે તપાસ એજન્સીએ બાબતમાં ઊંડા ઉત્તરવું જરૂરી છે. જો કાયદાની અદાલતમાં આ કરવામાં નહીં આવે તો તેઓ ક્યારેય શ્રેષ્ઠ ઉપલબ્ધ પુરાવા લાવી શકશે નહીં જે તેઓ પોતાના પ્રયત્નોથી મેળવી શક્યા હોત અને જે મેળવવાની તેઓએ પોતાની બેદરકારીથી તસ્દી લીધી ન હતી. તે તપાસ એજન્સીએ કોઈપણ સંજોગોમાં અપીલ દાખલ કરવાની તસ્દી લેવી જોઈતી ન હતી પરંતુ તપાસની પદ્ધતિમાં સુધારો કરવો જોઈએ જેથી ભવિષ્યના તમામ કેસોમાં આવું પરિણામ ન આવે."

(ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે)

જ.પ.ટ અરવિંદભાઈ કરશનભાઈ ગોડાવરિયા વિ. સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત, આ કોર્ટ દ્વારા ક્રિમિનલ અપીલ (અગેઈન્સ્ટ કન્વિક્શન) નં. ૧૫૯૫/૨૦૧૩ માં તારીખ ૦૬/૦૫/૨૦૧૫ ના રોજ પસાર કરવામાં આવેલ, વધુ ખાસ કરીને ફકરા ૭ થી ૧૦, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"૭. રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પરથી જોઈ શકાય છે કે ભોગ બનનારની જન્મ તારીખ ૧૮.૩.૧૯૯૭ છે. તેથી, એ સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે ગુનાના સમયે, તેની ઉંમર ૧૫ વર્ષ, છ મહિના અને ચાર દિવસની હતી. જોકે, હકીકતલક્ષી પરિદ્રશ્ય જોતાં, સુશ્રી ભટ્ટ એ વાતનો વિવાદ કરવાની સ્થિતિમાં નથી કે ભોગ બનનાર આરોપી સાથે એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ફરી હતી. રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પરથી, એ સ્પષ્ટ થાય છે કે આ પ્રેમ સંબંધનો કેસ છે, જોકે, ભોગ બનનારની ઉંમર એ સુસંગત પરિબળ છે. તેથી, તેની માતાના પુરાવા, ભોગ બનનારના તબીબી પ્રમાણપત્ર અને જન્મના દાખલાને ધ્યાનમાં લેતા, આરોપીની સજા રદ કરી શકાય નહીં.

૮. આ તબક્કે, સંબંધિત અદાલતો દ્વારા કરવામાં આવેલા કેટલાક અવલોકનો અહીં નીચે રજૂ કરવા સુસંગત છે :—

૮.૧ એસ. વરદરાજન વિ. સ્ટેટ ઓફ મિસસિસિપી (ઉપર મુજબ) માં તેણી સ્વેચ્છાએ તેની સાથે ગઈ હતી અને કાયદાએ તેના પર તેને તેના પિતાના ઘરે પાછી લઈ જવાની અથવા તેને સાથે ન આવવાનું કહેવાની ફરજ

લાટી ન હતી. તે કોઈ નાની ઉંમરની બાળકી ન હતી જે પોતાના માટે વિચારી ન શકતી હોય પરંતુ, અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, બહુમતી પ્રાપ્ત કરવાની અણી પર હતી અને તેના માટે શું સારું છે અને શું ખરાબ છે તે જાણવા માટે સક્ષમ હતી. તે કોઈ અભણ અથવા અપરિપક્વ ગામડાની છોકરી ન હતી પરંતુ કોલેજની એક સિનિયર વિદ્યાર્થીની હતી જે કદાચ આખું જીવન આધુનિક શહેરમાં રહી હતી અને આથી ગ્રામીણ વિસ્તારમાંથી આવતી અભણ છોકરી કરતાં પોતાના માટે વિચારવા અને પોતાના નિર્ણય લેવા માટે વધુ સક્ષમ હતી.

૮.૨ ભારતીયેન તે સુરેશભાઈ ભીખાભાઈ ચૌહાણ ની પત્ની (ઉપર મુજબ) માં અમે સંબંધિત પક્ષકારો તરફે વકીલોને સાંભળ્યા છે અને રેકૉર્ડ પરના મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓનો અભ્યાસ કર્યો છે. એ રેકૉર્ડની બાબત છે કે ૦૭.૦૯.૨૦૦૪ ના રોજ બપોરના સમયે ભોગ બનનાર તેના ઘરેથી ગુમ થઈ ગઈ હતી. આંક ૧૧ પર રેકૉર્ડ પરનો દસ્તાવેજ એ ભોગ બનનારનું શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર છે, જે વ્યક્તિની ઉંમર નક્કી કરવાના હેતુ માટે નિર્ણાયક પુરાવો છે. સદર

દસ્તાવેજમાં, જન્મ તારીખ ૩૧.૦૮.૧૯૮૬ દર્શાવવામાં આવી છે. અન્યથા પણ, સદર જન્મ તારીખનો ફરિયાદપક્ષ દ્વારા વિવાદ કરવામાં આવ્યો નથી. તેથી, સ્વીકૃતપણે અને સ્પષ્ટપણે, જે દિવસે ભોગ બનનાર તેના ઘરેથી ગુમ થઈ હતી, તે દિવસે તેની ઉંમર ૧૮ વર્ષથી વધુ હતી.

૯. રેકૉર્ડ પરના પુરાવા અને સુપ્રીમ કોર્ટના ચુકાદાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી, અગાઉ જણાવ્યા મુજબ, એ સ્પષ્ટ છે કે ભોગ બનનારની ઉંમર ૧૫ વર્ષથી વધુ હતી. તેથી, એવું કહી શકાય નહીં કે આરોપીએ કોઈ ગુનો કર્યો નથી અને કથિત ગુનાઓ માટેની સજા રદ કરી શકાય નહીં.

૧૦. ઉપરોક્ત અવલોકનો હોવા છતાં, મારા મતે, વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે રેકૉર્ડ પરના તબીબી પુરાવાઓને ધ્યાનમાં લેવામાં ભૂલ કરી છે, જે દર્શાવે છે કે ભોગ બનનારના શરીર પર કોઈ બાહ્ય ઈજાઓ ન હતી. રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પરથી, નીચેના પાસાઓ બહાર આવે છે: (એ) ભોગ બનનાર આરોપી સાથે એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ફરી હતી અને તેણે બિલકુલ કોઈ

ફરિયાદ કરી ન હતી. (બી) આરોપીના શરીર પર ઈજાના કોઈ નિશાન ન હતા. (સી) મહત્વનું પાસું એ છે કે ભોગ બનનાર પાસે ફરિયાદ કરવાનો સમય હતો પરંતુ તેણે ક્યારેય એવું જણાવ્યું ન હતું કે આરોપીએ તેના પર બળાત્કાર ગુજાર્યો હતો, જોકે તેની પાસે તક હતી.

૧૦.૧ તેથી, એ સ્પષ્ટ છે કે ભોગ બનનાર સ્વેચ્છાએ એક જગ્યાએથી બીજી જગ્યાએ ફરી હતી. વધુમાં, શ્રી સુંદેસરા દ્વારા જણાવવામાં આવ્યું છે કે ભોગ બનનારના લગ્ન થઈ ગયા છે અને તે જીવનમાં સ્થાયી થઈ ગઈ છે. સજા પાછળનો હેતુ અને ઔચિત્ય માત્ર પ્રતિશોધ, અક્ષમતા, પુનર્વસન જ નહીં પરંતુ નિવારણ પણ છે. ૧૮ વર્ષનો એક યુવાન છોકરો પહેલાથી જ અટવાયેલો છે કારણ કે તે એક વર્ષ અને છ મહિનાથી વધુ સમયથી જેલમાં છે. તેનું પુનર્વસન કરવું જરૂરી છે, કારણ કે ભોગ બનનારે હવે લગ્ન કરી લીધા છે અને તે જીવનમાં સ્થાયી થઈ ગઈ છે, આરોપીની સજાને કાયમ રાખતી વખતે, સજામાં યોગ્ય રીતે ફેરફાર કરવો જરૂરી છે. સ્ટેટ ઓફ છત્તીસગઢ વિ. લેખરામ, એ.આઈ.આર. ૨૦૦૬ એસ.સી. ૧૭૪૬ માં નોંધાયેલ ના કેસમાં સુપ્રીમ કોર્ટ

ના નિર્ણય દ્વારા મારા મતને સમર્થન મળે છે. સદર કેસમાં, સમાન રીતે ભોગ બનનાર ૧૬ વર્ષથી ઓછી ઉંમરની હતી, જોકે, તેણી પરિણીત હતી અને સામાવાળા-આરોપી કે જે ભોગ બનનારના પિતાના ઘરે કામ કરતો હતો તેણે તેણીનું અપહરણ કર્યું અને તેના પર બળાત્કાર ગુજાર્યો. સજાના પ્રશ્નનો નિર્ણય કરતી વખતે, માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:

"૧૬. ભોગ બનનાર એક પરિપક્વ છોકરી હતી. તેણી પરિણીત હતી. તેણીએ તેના સાસરિયાના ઘરે થોડા મહિનાઓ વિતાવ્યા હતા. સામાવાળો તેના ઘરમાં કામ કરતો હતો. આમ, તેઓ લાંબા સમયથી એકબીજાને ઓળખતા હતા. ફરિયાદપક્ષ સ્પષ્ટપણે તેનો કેસ સાબિત કરી શક્યો નથી કે સામાવાળા દ્વારા તે તેની સાથે લગ્ન કરશે તેવી ખોટી દલીલ પર તેના વાલીની કસ્ટડીમાંથી તેને લલચાવીને લઈ જવામાં આવી હતી. તેણીએ સદર સૂચનનો ઇનકાર કર્યો કારણ કે સંભવતઃ તેણી જાણતી હતી કે તેણી પરિણીત હોવાથી, સામાવાળા સાથે ફરીથી લગ્ન

કરવાનો પ્રશ્ન ઉદ્ભવી શકે નહીં. તે સામાવાળા સાથે ભાડાના મકાનમાં થોડો સમય રહી હતી. બંને અદાલતોએ એ આધાર પર આગળ વધ્યા કે તે સંમતિ આપનાર પક્ષકાર હતી. આ બનાવ વર્ષ ૧૯૮૬ માં બન્યો હતો. સામાવાળાએ વર્ષ ૧૯૮૭ માં હાઇકોર્ટ સમક્ષ અપીલ દાખલ કરી હતી. તે લગભગ ૧૦ વર્ષ સુધી પડતર રહી. રાજ્ય દ્વારા સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન આવી અપીલ દાખલ કરવા માટે નિર્ધારિત મર્યાદાના સમયગાળાના ૨૩૦ દિવસ પછી દાખલ કરવામાં આવી હતી. જોકે, સ્પેશિયલ લીવ પિટિશન દાખલ કરવામાં થયેલો વિલંબ માફ કરવામાં આવ્યો હતો. તે લગભગ દોઢ વર્ષ સુધી કસ્ટડીમાં રહ્યો હોવાનું કહેવાય છે. આ કેસની વિચિત્ર હકીકતો અને સંજોગોમાં અને બંને અદાલતો એ નિષ્કર્ષ પર આવી છે કે તેણી સંમતિ આપનાર પક્ષકાર હતી તે હકીકતને ધ્યાનમાં રાખીને, અમારા મતે, અપીલકર્તાને પાછો જેલમાં મોકલવો યોગ્ય રહેશે નહીં.

૧૭. ઉપરોક્ત કારણોસર, હાઈકોર્ટના ચુકાદાને રદબાતલ કરતી વખતે અને ટ્રાયલ કોર્ટના ચુકાદાને સમર્થન આપતી વખતે, અમારો અભિપ્રાય છે કે જો સામાવાળાને તેના દ્વારા પહેલેથી જ ભોગવવામાં આવેલા સમયગાળા માટે સજા ભોગવવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે તો ન્યાયના હિતો પૂરા થશે. ઉપરોક્ત નિર્દેશો સાથે આ અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે."

૪.૬ જ્યાં સુધી આરોપી નં. ૨ નો સંબંધ છે, વકીલ શ્રી શર્માએ એવી રજૂઆત કરી કે ટ્રાયલ કોર્ટે આરોપી નં. ૨ ને કલમ ૩૬૩ અને ૩૬૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે દોષિત ઠેરવવામાં કાયદા તેમજ રેકૉર્ડ પરના પુરાવા અંગે ગંભીર ભૂલ કરી છે. તેમણે, આરોપી નં. ૧ ના વકીલ શ્રી ડગલી દ્વારા કરવામાં આવેલી લગભગ તમામ રજૂઆતો અપનાવતા, રજૂઆત કરી કે આરોપી નં. ૨ ને ગુના સાથે સાંકળવા માટે તેની સામે પુરાવાનો કોઈ અંશ નથી. તેમણે રજૂઆત કરી કે ભોગ બનનારની ઉંમર અંગે રેકૉર્ડ પર ભૌતિક વિરોધાભાસ સામે આવ્યા છે અને કોઈપણ સંજોગોમાં, જ્યારે કથિત ગુનો બન્યો ત્યારે ભોગ બનનાર સગીર હોવાનું કહી શકાય નહીં, વધુ ખાસ કરીને આંક ૨૫ પરના ફરિયાદીની અને આંક ૨૮ પરની ભોગ બનનારની માતાની જુબાનીઓને ધ્યાનમાં લેતા. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે આરોપી નં. ૨ ને પ્રશ્નગત ગુનામાં ખોટી રીતે ફસાવવામાં આવ્યો

છે કારણ કે તે આરોપી નં. ૧ નો મિત્ર હતો અને ભોગ બનનારનો પડોશી હતો અને આ રીતે, ફરિયાદપક્ષ આરોપી નં. ૨ નો ગુના સાથે કોઈ સંબંધ સાબિત કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યો છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી કે, જો પ્રશ્નગત બનાવ ખરેખર બન્યો હોત તો પણ, તે આરોપી નં. ૧ દ્વારા કરવામાં આવ્યો હોઈ શકે અને આરોપી નં. ૨ ને કોઈ ભૂમિકા આભારી શકાય નહીં.

૪.૭ ઉપરોક્ત રજૂઆતો કરતા, સંબંધિત અપીલકર્તાઓ તરફે વકીલોએ વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ રદબાતલ કરીને હાલની અપીલો મંજૂર કરવા વિનંતી કરી હતી.

૫. બીજી તરફ, સામાવાળા રાજ્ય તરફે એ.પી.પી. સુશ્રી ચંદારાણાએ, વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમને સમર્થન આપ્યું અને રજૂઆત કરી કે તે કાયદા મુજબ પસાર કરવામાં આવ્યો હોવાથી, તેમાં કોઈ દખલની જરૂર નથી. એવી રજૂઆત કરવામાં આવે છે કે ફરિયાદપક્ષે વાજબી શંકા વિના આરોપી સામેનો કેસ સફળતાપૂર્વક સાબિત કર્યો છે અને વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ, બાબતના તમામ પાસાઓને ધ્યાનમાં લીધા પછી, આવા નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા છે, જે ન્યાયી અને યોગ્ય છે અને તદનુસાર, એવી વિનંતી છે કે આ કોર્ટે અપીલમાં દખલ કરવી જોઈએ નહીં. તેમણે કોર્ટને રેકૉર્ડ પરના સુસંગત મૌખિક તેમજ દસ્તાવેજી પુરાવાઓમાંથી પસાર કરી, વધુ ખાસ કરીને, આંક ૨૫ પરના ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ વિઠ્ઠલભાઈ મણીભાઈ ઠાકોર, ફરિયાદી અને ભોગ બનનારના પિતા, આંક ૨૭ પરના ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૩ ભોગ બનનાર, આંક ૨૮ પરના

ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૪ જશીબેન વિઠ્ઠલભાઈ ઠાકોર, આંક ૨૯ પરના ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૫ જીતુભાઈ વિઠ્ઠલભાઈ ઠાકોરની જુબાનીઓ, આંક ૫૨ પરનો ભોગ બનનારનો જન્મનો દાખલો અને આંક ૫૫ પર શાળા દ્વારા જારી કરાયેલ જન્મનો દાખલો અને આંક ૫૩ પરના જન્મ-મરણ નોંધણી રજિસ્ટરના ઉતારાની નકલ અને વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમમાં વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ દ્વારા કરવામાં આવેલી ચર્ચા તરફ ધ્યાન દોર્યું અને રજૂઆત કરી કે ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં લેતા, એ સરળતાથી કહી શકાય કે બનાવના સમયે ભોગ બનનાર સગીર હતી, આરોપીએ તેનું અપહરણ કર્યું હતું અને આરોપી નં. ૧ એ બળાત્કાર ગુજાર્યો હતો. તેમણે રજૂઆત કરી કે જોકે આંક ૧૬ પરના ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ ડૉ. તૃપ્તિબેન ગુણવંતભાઈ પ્રજાપતિની જુબાની પરથી એ બહાર આવ્યું છે કે ભોગ બનનારના શરીરના ગુપ્ત ભાગ પર ઈજાના કોઈ નિશાન અને/અથવા લોહી કે વીર્યના કોઈ નિશાન ન હતા અને ભોગ બનનાર દ્વારા પ્રતિકારના કોઈ ચિહ્નો ન હતા, તેમ છતાં, માત્ર આવી હકીકતના કારણે, બળાત્કારની હકીકતને નકારી શકાય નહીં કારણ કે આરોપીએ ભોગ બનનારને ગંભીર પરિણામોથી ડરાવી હોવાની પૂરી સંભાવના છે જેના પ્રભાવ હેઠળ, ડરી જવાના કારણે, તેણે પ્રતિકાર ન કર્યો હોય તેવું બની શકે. વધુમાં, ડૉક્ટરની જુબાની પરથી, ભોગ બનનાર સાથે શારીરિક સંબંધની હકીકત વાજબી શંકા વિના સાબિત થઈ છે. આ સંજોગોમાં, વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે યોગ્ય રીતે આરોપીને દોષિત ઠેરવ્યો છે, રેકૉર્ડ પરના પુરાવાની યોગ્ય હકિકતની મૂલવણી કરીને, અને ગુનાની ગંભીરતાને

ધ્યાનમાં લેતા, તેમણે વિનંતી કરી કે આ કોર્ટ અપીલમાં દખલ ન કરે અને છેવટે, વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમને કાયમ રાખીને હાલની અપીલો કાઢી નાખવાની વિનંતી કરી.

૬. મેં પક્ષકારો તરફે વિદ્વાન વકીલો દ્વારા કરવામાં આવેલી ઉપરોક્ત પ્રતિસ્પર્ધી રજૂઆતો ધ્યાનમાં લીધી છે અને રેકૉર્ડ પરના પુરાવાઓનો પણ અભ્યાસ કર્યો છે અને માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટના તાજેતરના નિર્ણયોની કસોટી પર તેની પુનઃ ચકાસણી કરી છે અને હકિકતની મૂલવણી કરી છે. મેં વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ અને આરોપી નં. ૧ ના વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા નિર્ણયોનો પણ અભ્યાસ કર્યો છે.

૬.૧ કેસની હકીકતો એવી છે કે આરોપીએ ફરિયાદીની સગીર પુત્રીનું અપહરણ કર્યું હતું અને ત્યારબાદ, આરોપી નં. ૧ એ તેના પર બળાત્કાર ગુજાર્યો હતો. ભોગ બનનારની ઉંમર પર ઘણો ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. ફરિયાદપક્ષના કેસ મુજબ, તેણી સગીર છે જ્યારે, બચાવપક્ષ મુજબ, ભોગ બનનારની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી વધુ હતી. સદર પાસાની હકિકતની મૂલવણી કરવા માટે, મેં ફરિયાદી – ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૨ વિઠ્ઠલભાઈ મણીભાઈ ઠાકોરની આંક ૨૫ પરની, ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૪ જશીબેન વિઠ્ઠલભાઈ ઠાકોરની આંક ૨૮ પરની જુબાનીઓ અને આંક ૫૨ પરના ભોગ બનનારના જન્મના દાખલા તેમજ આંક ૫૫ પર શાળા દ્વારા જારી કરાયેલ ભોગ બનનારના જન્મના દાખલા અને આંક

૫૩ પરના જન્મ-મરણ નોંધણી રજિસ્ટરના ઉતારાની નકલનો અભ્યાસ કર્યો છે. ફરિયાદીની જુબાની પરથી એવું બહાર આવે છે કે કોર્ટ સમક્ષ જુબાની આપતી વખતે તેમની ઉંમર ૪૫ વર્ષની હતી. વધુમાં, તેમની ઉલટતપાસમાં, તેમણે જણાવ્યું છે કે જ્યારે તેઓ અઢાર વર્ષના હતા ત્યારે તેમના લગ્ન થયા હતા અને લગ્નના બે વર્ષ પછી તેમને એક છોકરો થયો હતો અને તે છોકરા (તેમના મોટા પુત્ર) ના જન્મના ચાર વર્ષ પછી ભોગ બનનારનો જન્મ થયો હતો. આ બનાવ ફેબ્રુઆરી ૨૦૧૩ માં બન્યો હતો અને ત્યારબાદ, લગભગ એક વર્ષના સમયગાળા પછી, ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા તેમનો પુરાવો નોંધવામાં આવ્યો હતો. આમ, ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં લેતા, એવું અનુમાન લગાવી શકાય કે બનાવ સમયે ભોગ બનનારની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી વધુ હતી. આ સંદર્ભમાં, આંક પર પર રેકૉર્ડ પર રજૂ કરાયેલ ભોગ બનનારના જન્મના દાખલાનું અવલોકન દર્શાવે છે કે તેની જન્મ તારીખ '૧૩/૧૦/૧૯૯૭' છે, જોકે, આંક ૫૫ પર શાળાના પ્રમાણપત્રમાં દર્શાવેલ જન્મ તારીખ '૨૦/૧૦/૧૯૯૭' છે અને આ દસ્તાવેજ પુરાવાઓને ધ્યાનમાં લેતા, જો ફરિયાદીની જુબાની ધ્યાનમાં લેવામાં આવે, તો ભોગ બનનારની વાસ્તવિક જન્મ તારીખ અંગે ભૌતિક વિરોધાભાસ જણાય છે, કારણ કે જો પ્રમાણપત્રો પર વિશ્વાસ કરવામાં આવે, તો ભોગ બનનાર સગીર હોવી જોઈએ, જોકે, ફરિયાદીના સંસ્કરણ મુજબ, તેની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી વધુ હોવી જોઈએ. વધુમાં, એ પણ હકીકત છે કે આંક પર પરના જન્મના દાખલામાં બાળકના નામનો કોઈ ઉલ્લેખ નથી. વધુમાં, જો આંક ૫૫ પર શાળા દ્વારા જારી

કરાયેલ પ્રમાણપત્ર ધ્યાનમાં લેવામાં આવે, તો શાળાએ કયા આધારે સદર પ્રમાણપત્ર જારી કર્યું હતું અથવા શાળાના રેકૉર્ડમાં કયા આધારે સદર જન્મ તારીખ દાખલ કરવામાં આવી હતી તે દર્શાવવા માટે રેકૉર્ડ પર કંઈ નથી. વધુમાં, સદર હકીકતને સમર્થન આપવા માટે કોઈ સાક્ષીની તપાસ કરવામાં આવી નથી. તદનુસાર, ભોગ બનનારની જન્મ તારીખ અંગેના કોઈપણ ચોક્કસ પુરાવાના અભાવે, જન્મ તારીખ અને ઉંમર પર વિશ્વાસ કરવો ખૂબ જ મુશ્કેલ છે, જે રીતે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું છે અને એ ચોક્કસ નિષ્કર્ષ પર પહોંચવું મુશ્કેલ છે કે બનાવના સમયે ભોગ બનનાર સગીર હતી. વધુમાં, ભોગ બનનારની ઉંમર નક્કી કરવા માટે કોઈ ઓસિફિકેશન ટેસ્ટ કરવામાં આવ્યો હોવાનું જણાવાયું નથી અને સંજોગો જોતાં, મારો અભિપ્રાય છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ જજ દ્વારા જે નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં આવ્યો છે કે બનાવના સમયે ભોગ બનનાર સગીર હતી, તે કોઈ આધાર વિનાનો જણાય છે, વધુ ખાસ કરીને જ્યારે, ફરિયાદીના સંસ્કરણ પરથી, ભોગ બનનારની ઉંમર ૧૬ વર્ષથી વધુની ગણતરી કરી શકાય છે.

૬.૨ વધુમાં, જ્યાં સુધી આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૭૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી બનાવ પછી ભોગ બનનારની તપાસ કરનાર આંક ૧૬ પરના ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ ડૉ. તૃપ્તિબેન ગુણવંતભાઈ પ્રજાપતિની જુબાની ઘણું મહત્વ ધરાવે છે. તેણીએ તેની સરતપાસમાં સ્પષ્ટપણે જણાવ્યું છે કે, 'ઇતિહાસની પૂછપરછ કરતા, ભોગ બનનારે કહ્યું હતું કે ૦૨/૦૨/૨૦૧૩,

શનિવારના રોજ, તે સ્વેચ્છાએ વિક્રમભાઈ અમૃતભાઈ તળપદા (આરોપી નં. ૧) સાથે પોલ્ટ્રી ફાર્મમાં ગઈ હતી, જ્યાં તેઓ બે દિવસ રોકાયા હતા અને રવિવારે, તેઓએ બે વખત શારીરિક સંબંધ બાંધ્યો હતો'. તેણીએ વધુમાં જુબાની આપી છે કે, 'તેના મતે, તેના ગુપ્તાંગની સરળતાથી તપાસ કરી શકાતી હતી અને તેના પર ઈજાના કોઈ નિશાન જોવા મળ્યા ન હતા અને તદનુસાર, એવું કહી શકાય કે તે બળજબરીથી બાંધવામાં આવેલ શારીરિક સંબંધ ન હતો'. તેની ઉલટતપાસમાં પણ તેણે જણાવ્યું છે કે, 'શારીરિક સંબંધ બાંધ્યા પછી, ભોગ બનનારે સ્નાન કર્યું ન હતું કે તેણે પોતાના કપડાં બદલ્યા ન હતા; ભોગ બનનારના કપડાં પર વીર્યના કોઈ નિશાન દેખાતા ન હતા'. એ નોંધવું પણ અગત્યનું છે કે આ સાક્ષી એટલે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ એ તેની સરતપાસમાં જુબાની આપી છે કે ઉંમરની ચકાસણી/તપાસ માટે ભોગ બનનારને અમદાવાદની સિવિલ હોસ્પિટલમાં મોકલવામાં આવી હતી. સદર ડૉક્ટર દ્વારા હાથ ધરવામાં આવનાર ઓસિફિકેશન ટેસ્ટ અંગે સિવિલ હોસ્પિટલ, અમદાવાદના ડૉક્ટરનો અંતિમ રિપોર્ટ શું હતો તે અંગે રેકૉર્ડ પર કંઈ પણ સામે આવ્યું નથી.

૬.૩ વધુમાં, આરોપી નં. ૧ ના વકીલ દ્વારા આધાર રાખવામાં આવેલા નિર્ણયોમાંથી પસાર થતાં, જે આ કોર્ટના મતે હાથ પર રહેલા કેસમાં સમાન રીતે લાગુ પડે છે, સુનીલ વિ. સ્ટેટ ઓફ હરિયાણા (ઉપર મુજબ) ના નિર્ણયમાં માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટ દ્વારા વિશેષરૂપે એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે, 'ફોજદારી કેસમાં, અપીલકર્તાને દોષિત ઠરાવવાનો આધાર એવી અંદાજિત તારીખ પર ન

હોઈ શકે કે જેને કોઈ રેકૉર્ડ દ્વારા સમર્થન મળતું નથી. અંદાજિત તારીખના આધારે દોષિત ઠરાવવું તદ્દન અસુરક્ષિત રહેશે'. વધુમાં, ધ સ્ટેટ ઓફ ગુજરાત વિ. જીવલારાલ છોટાલાલ પટેલ (ઉપર મુજબ) ના નિર્ણયમાં આ કોર્ટ અગાઉ ઉદ્દેખિત ફરિયાદ માં ઠરાવ્યું છે કે 'ફોજદારી ઇન્સાફી કાર્યવાહીમાં ઉંમર સાબિત કરવાના હેતુ માટે શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર નકામું છે'. પુનરાવર્તનના ભોગે, સદર ફરિયાદો અહીં નીચે રજૂ કરવામાં આવ્યો છે કારણ કે જો આપણે તેનો અભ્યાસ કરીએ, તો એવું જણાય છે કે વર્ષ ૧૯૮૫ માં, આ કોર્ટ તપાસ એજન્સીએ ઉંમરના સંદર્ભમાં તપાસની પદ્ધતિના સંબંધમાં જે રીતે કાર્યવાહી કરી હતી તેનાથી સંતુષ્ટ ન હતી અને તેઓ શીખ્યા હોત કે ઉંમર કેવી રીતે સાબિત કરવી જરૂરી છે અને ત્યારબાદ, સદર કેસની હકીકતોમાં જે કંઈ પણ વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, તે સમાન સંજોગો, વર્તમાન કેસમાં પણ દેખાય છે. હાથ પરના કેસમાં પણ, તપાસ એજન્સી દ્વારા કોઈ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યા હોવાનું જણાતું નથી, વધુ ખાસ કરીને, અહીં અગાઉ ચર્ચા કર્યા મુજબ, અનુક્રમે આંક પર અને પપ પર બે અલગ અલગ દસ્તાવેજો દ્વારા રેકૉર્ડ પર બે અલગ અલગ તારીખો સામે આવી છે. મારો અભિપ્રાય છે કે જ્યારે ભોગ બનનારની ઉંમર અંગે, અગાઉ ચર્ચા કર્યા મુજબ, બે તારીખો રેકૉર્ડ પર સામે આવી છે, ત્યારે ચાર્જશીટ દાખલ કરતા પહેલા વિશેષ કાળજી લેવાની અને વર્ષ ૧૯૮૫ માં આ કોર્ટ દ્વારા અહીં વર્ણવ્યા મુજબ અધતન અને સુસંગત દસ્તાવેજો મેળવવા માટે કેટલાક વધુ પ્રયત્નો કરવાની તપાસ અધિકારીની ફરજ હતી પરંતુ તપાસ અધિકારીને જ શ્રેષ્ઠ રીતે જાણીતા

કારણોસર, ઉંમરને લગતી મુખ્ય લાઈનમાં કોઈ સંતોષકારક તપાસ કરવામાં આવી ન હતી અને તેનાથી હાથ પરના કેસમાં અરાજકતા ઊભી થઈ છે. અહીં અગાઉ ચર્ચા કર્યા મુજબ, આંક ૧૬ પરના ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧ ડૉ. તૃપ્તિબેન ગુણવંતભાઈ પ્રજાપતિએ ભોગ બનનારની ઓસિફિકેશન ટેસ્ટ દ્વારા અદ્યતન ઉંમર જાણવા માટે ખાસ કરીને અમદાવાદની સિવિલ હોસ્પિટલ મોકલી હતી તેમ છતાં, ચાર્જશીટ દાખલ કરતી વખતે ફરિયાદપક્ષ દ્વારા, વધુ ખાસ કરીને તપાસ અધિકારી દ્વારા, ડૉક્ટર દ્વારા આપવામાં આવેલ સદર નિર્દેશનું પાલન કરવામાં આવ્યું હતું કે કેમ તે અંગે કંઈ પણ રજૂ કરવામાં આવ્યું નથી. ચાર્જશીટ દાખલ કર્યા પછી અને ઉપરોક્ત ડૉક્ટરની જુબાની પછી પણ, ડૉક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧) દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્દેશોનું હકીકતમાં પાલન કરવામાં આવ્યું હતું કે કેમ તે અંગે સંતોષકારક ખુલાસો મેળવવાનો ફરિયાદપક્ષ દ્વારા કોઈ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો ન હતો. સરળતાથી કહી શકાય કે આ તપાસ તંત્ર તરફથી બેદરકારી સિવાય બીજું કંઈ નથી, પછી ભલે તે ઇરાદાપૂર્વકનો પ્રયાસ હોય કે સંપૂર્ણ બેદરકારી તે તપાસ પછી જ સાબિત થઈ શકે. આ સંજોગોમાં, આ ચુકાદા અને હુકમની એક નકલ પોલીસ મહાનિદેશક, ગાંધીનગરને મોકલવામાં આવે, જેમને સંબંધિત તપાસ અધિકારી એટલે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૯ રાજુભાઈ ગંડાભાઈ દેસાઈ (આંક ૬૦) સામે પ્રાથમિક તપાસ શરૂ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે:

"૬. ફોજદારી ઇન્સાફી કાર્યવાહીમાં ઉંમર સાબિત કરવાના હેતુ માટે શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર નકામું છે. આ તપાસ એજન્સીએ આજથી જ નહીં, પરંતુ જો તેઓએ આ કોર્ટના અન્ય ચુકાદાઓ વાંચ્યા હોત અને જો તેઓએ ઉંમરના સંદર્ભમાં તપાસની પદ્ધતિના સંદર્ભમાં કોઈપણ સેશન્સ જજના ચુકાદાઓ વાંચ્યા હોત તો તેઓ શીખી શક્યા હોત કે ઉંમર કેવી રીતે સાબિત કરવી જરૂરી છે. પરંતુ અમને સ્પષ્ટપણે જણાય છે અને અમે નોંધીએ છીએ કે આ ચોક્કસ કેસમાં અમને સ્પષ્ટપણે જણાય છે કે સુશીલાની ઉંમર કેટલી હતી તે શોધવા અને તપાસ કરવા માટે તેઓએ કંઈ કર્યું નથી. આંક ૧૯ પર રજૂ કરાયેલ શાળાનું પ્રમાણપત્ર અને જો તપાસ એજન્સીએ કોલમ નં. ૬ માંથી તે પ્રમાણપત્ર વાંચવાની તસ્દી લીધી હોત તો તેમને જાણ થઈ હોત કે છોકરીને તે શાળામાં પ્રથમ વખત પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો ન હતો પરંતુ તે કોઈ અન્ય શાળામાંથી તે શાળામાં આવી હતી અને તે પ્રમાણપત્રમાં જે જન્મ તારીખ જોવા મળી હતી જે આ શાળામાં પ્રવેશ મેળવવાના હેતુ માટે લાવવામાં આવી હતી તે જન્મ

તારીખ નોંધવામાં આવી હતી. તપાસ એજન્સીએ એ શોધવું આવશ્યક છે કે તેણીને પ્રથમ કઈ શાળામાં પ્રવેશ આપવામાં આવ્યો હતો. આ જરૂરી છે કારણ કે બોમ્બે પ્રાઈમરી એજ્યુકેશન એક્ટ અને તે હેઠળ ઘડવામાં આવેલા નિયમો હેઠળ વાલી માટે બાળકને પ્રવેશ અપાવતી વખતે ચોક્કસ જન્મ તારીખ જણાવવી ફરજિયાત છે અને તે સમયે, શાળાના સત્તાવાળાઓને ચોક્કસ તારીખ કેવી રીતે આપવામાં આવી છે તેના પુરાવા જ રજૂ કરવા નહીં પરંતુ સદર અધિનિયમ અને નિયમો હેઠળ શાળામાં એક નિવેદન પણ દાખલ કરવામાં આવે છે અને તે નિવેદન પરથી તપાસ એજન્સી તે વ્યક્તિનું નામ જાણી શકશે જેણે બાળકને શાળામાં પ્રવેશ અપાવ્યો હતો. તે વ્યક્તિની કોર્ટમાં તપાસ કરવી જરૂરી છે અને તે નિવેદન સાબિત કરવું જરૂરી છે અને તે વ્યક્તિ સાબિત કરશે કે ચોક્કસ તારીખે જ્યારે તે બાળકને પ્રવેશ અપાવવા માટે શાળાના સત્તાવાળાઓ પાસે ગયો હતો, ત્યારે તેણે કોઈ ચોક્કસ સ્ત્રોત પરથી જન્મ તારીખ આપી હતી. પરંતુ સત્ય જાણવા માટે તપાસ એજન્સીએ બાબતમાં ઊંડા ઉત્તરવું જરૂરી છે. જો

કાયદાની અદાલતમાં આ કરવામાં નહીં આવે તો તેઓ
ક્યારેય શ્રેષ્ઠ ઉપલબ્ધ પુરાવા લાવી શકશે નહીં જે તેઓ
પોતાના પ્રયત્નોથી મેળવી શક્યા હોત અને જે
મેળવવાની તેઓએ પોતાની બેદરકારીથી તસ્દી લીધી ન
હતી. તે તપાસ એજન્સીએ કોઈપણ સંજોગોમાં અપીલ
દાખલ કરવાની તસ્દી લેવી જોઈતી ન હતી પરંતુ
તપાસની પદ્ધતિમાં સુધારો કરવો જોઈએ જેથી
ભવિષ્યના તમામ કેસોમાં આવું પરિણામ ન આવે."

૬.૪ આમ, બાબતના તમામ પાસાઓને સંપૂર્ણ રીતે ધ્યાનમાં લેતા, મારો
અભિપ્રાય છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૭૬ હેઠળ
શિક્ષાપાત્ર ગુના માટે આરોપી નં. ૧ ને દોષિત ઠેરવવામાં ગંભીર ભૂલ કરી છે.
જોકે, જ્યાં સુધી કલમ ૩૬૩ અને ૩૬૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાનો સંબંધ છે,
રેકૉર્ડ પરના પુરાવા પરથી, વધુ ખાસ કરીને, ભોગ બનનાર તેમજ ફરિયાદી અને
ભોગ બનનારની માતાની જુબાની અને ડૉક્ટર (ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧)
સમક્ષ ભોગ બનનાર દ્વારા આપવામાં આવેલો ઇતિહાસ, આરોપી નં. ૧ નો
સંબંધ છે ત્યાં સુધી સદર ગુનાઓના તત્વો વાજબી શંકા વિના સાબિત થાય છે
અને મારો અભિપ્રાય છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ જજે સદર ગુના માટે આરોપી નં. ૧ ને
દોષિત ઠેરવવામાં કોઈ ભૂલ કરી નથી. જ્યાં સુધી આરોપી નં. ૨ ને આઈ.પી.સી.
ની કલમો ૩૬૩ અને ૩૬૬ ને લગતી સજાનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી રેકૉર્ડ પર કોઈ

પ્રત્યક્ષ અને નક્કર પુરાવા સામે આવ્યા નથી અને આ સંજોગોમાં, જોકે દોષિત ઠરાવવાની પુષ્ટિ કરવામાં આવી રહી છે, મારા મતે, તેના પર લાદવામાં આવેલી સજામાં ફેરફાર કરવો જરૂરી છે અને જો તેને તેણે ભોગવેલા સમયગાળા જેટલી ઘટાડવામાં આવે તો ન્યાયના હિતો પૂરા થશે. તદનુસાર, ઉપરોક્ત હદ સુધી વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમમાં ફેરફાર કરવો જરૂરી છે.

૭. ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને, હાલની અપીલો અંશતઃ સફળ થાય છે અને સેશન્સ કેસ નં. ૧૧૧/૨૦૧૩ માં નડિયાદના ક્રિકેટ એડિશનલ સેશન્સ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૭/૦૩/૨૦૧૪ નો વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ આથી ઉપરોક્ત હદ સુધી સુધારવામાં આવે છે અને અપીલકર્તા – મૂળ આરોપી નં. ૧ ને આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૭૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાના આરોપમાંથી નિર્દોષ મુક્ત કરવામાં આવે છે. જ્યાં સુધી આઈ.પી.સી. ની કલમ ૩૬૩ અને ૩૬૬ હેઠળ શિક્ષાપાત્ર ગુનાઓ માટે અપીલકર્તાઓ આરોપીઓને દોષિત ઠેરવવાનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, વાદગ્રસ્ત ચુકાદો અને હુકમ કાયમ રાખવામાં આવે છે, જોકે, આરોપી નં. ૨ પર લાદવામાં આવેલી સજા તે ભોગવી ચૂકેલા સમયગાળા જેટલી ઘટાડવામાં આવે છે. બાકીનો ચુકાદો અને હુકમ યથાવત્ રહેશે. આરોપી નં. ૧ એ ૦૩ વર્ષ, ૦૪ મહિના અને ૦૨ દિવસની સજા ભોગવી હોવાનું જણાવાયું છે અને તદનુસાર, જો અન્ય કોઈ કેસમાં તેની જરૂર ન હોય તો તેને તાત્કાલિક મુક્ત કરવામાં આવે. આરોપી નં. ૨

જામીન પર હોવાનું જણાવાયું છે અને તદનુસાર, તેને અન્ય કોઈ કેસમાં જરૂર ન હોય તે સિવાય તેને કસ્ટડીમાં શરણાગતિ સ્વીકારવાની જરૂર નથી અને તેના જામીનખત રદ કરવામાં આવશે. રજિસ્ટ્રીએ રેકૉર્ડ અને પ્રોસીડિંગ્સ તાત્કાલિક ટ્રાયલ કોર્ટને પરત કરવા. રજિસ્ટ્રીને આ ચુકાદા અને હુકમની નકલ પોલીસ મહાનિદેશક, ગાંધીનગરને મોકલવાનો વધુ નિર્દેશ આપવામાં આવે છે, જેમને સંબંધિત તપાસ અધિકારી એટલે કે ફરિયાદપક્ષના સાક્ષી-૧૯ રાજુભાઈ ગંડાભાઈ દેસાઈ સામે પ્રાથમિક તપાસ શરૂ કરવા અને આજથી ત્રણ મહિનામાં આ કોર્ટ સમક્ષ તેનો રિપોર્ટ રજૂ કરવાનો નિર્દેશ આપવામાં આવે છે.

૮. છૂટા પડતા પહેલા, આ કોર્ટ અવલોકન કરી શકે છે કે, તપાસની પદ્ધતિમાં સુધારો કરવાના હેતુથી, વધુ ખાસ કરીને બળાત્કારના કેસમાં અને ભવિષ્યના કેસોમાં આવી ખામી ન થાય અને કોઈપણ પક્ષકારને નુકસાન ન થાય તે જોવા માટે, વર્ષ ૧૯૮૫ માં આ કોર્ટ દ્વારા ઉપર ઉલ્લેખિત કેટલાક અવલોકનો કરીને એક પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો, જોકે, એવું જણાય છે કે ૧૯૮૫ થી આજદિન સુધી, તપાસમાં કોઈ પણ સુધારા વગર પદ્ધતિ સમાન રહી હોવાનું જણાય છે. માનનીય સુપ્રીમ કોર્ટે પણ એવું અવલોકન કર્યું છે કે કાયદાની અદાલતે વિવાદના પક્ષકારની ઉંમર નક્કી કરવાના હેતુ માટે, એવિડન્સ એક્ટની કલમ ૩૫ ની જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને, સમાન માપદંડ લાગુ કરવો પડશે. અપહરણ અથવા બળાત્કાર અથવા સમાન ગુનાના કેસમાં આરોપીના કિસ્સામાં

કોઈ અલગ માપદંડ લાગુ કરી શકાય નહીં, જ્યાં ભોગ બનનાર અથવા ફરિયાદીએ આરોપી સાથે સંમતિ આપી હોય, જો શાળા દ્વારા જાળવવામાં આવતા રજિસ્ટરમાં કરવામાં આવેલી એન્ટ્રીઓના આધારે, દોષિત ઠરાવતો ચુકાદો નોંધવામાં આવે, તો આરોપીને બંધારણ ના અનુચ્છેદ ૨૧ હેઠળના તેના બંધારણીય અધિકારથી વંચિત કરવામાં આવશે, કારણ કે તે કિસ્સામાં આરોપીને અન્યાયી રીતે દોષિત ઠેરવવામાં આવી શકે છે અને તેથી, જાહેર દસ્તાવેજને સિવિલ તેમજ ફોજદારી કાર્યવાહીમાં સમાન માપદંડ લાગુ કરીને ચકાસવો જોઈએ. મારો અભિપ્રાય છે કે જ્યાં સુધી તપાસના ભાગનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી, અન્ય બાબતો ઉપરાંત આ પાસા પર નિયમિત જાગૃતિ કાર્યક્રમો અને કાયદાની સર્વોચ્ચ અદાલતોના ચુકાદાઓ પર સતત નજર રાખવાથી, તપાસ એજન્સી તરફથી આવી જામી અને બેદરકારી અથવા ઇરાદાપૂર્વકનો પ્રયાસ ટાળવામાં મોટી મદદ મળી શકે છે. વધુમાં, વાર્ષિક ગોપનીય અહેવાલોમાં મૂલ્યાંકન કરતી વખતે, યોગ્ય તપાસ કરવાની ક્ષમતા અંગેના મૂલ્યાંકનને મૂલ્યાંકન કરનાર સત્તાધિકારી દ્વારા ધ્યાનમાં લેવું જોઈએ, જેથી યોગ્ય કેસમાં કોઈપણ વિશ્વસનીય અને નક્કર પુરાવાની ગેરહાજરીમાં આરોપીને નિર્દોષ છોડી ન શકાય અથવા દોષિત ઠેરવી ન શકાય. પોલીસ મહાનિદેશક પણ આ પાસા પર વિચાર કરી શકે છે.

[જી.બી. શાહ, ન્યાયમૂર્તી]

હિરેન

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.